

Riigikogu sotsiaalkomisjon
sotsiaalkomisjon@riigikogu.ee
Lossi plats 1a
15165, Tallinn

Meie 24.01.2025 nr 1.2-5/2256-2

Tubakaseaduse muutmise seaduse 223 SE menetlusest

Lugupeetud Madis Timpson

Pöördun Teie poole seoses tubakaseaduse muutmise seaduse 223 SE menetlusega, mis on alates 04.09.2023 jätkuvalt esimese lugemise etapis. 22.10.2024 toimus sotsiaalkomisjoni istungil eelnõule tehtud muudatusettepanekute arutelu, kuid eelnõu ei ole tänaseni edasi liikunud.

Juhime tähelepanu, et eelnõuga Eesti õigusruumi ülevõetav Komisjoni delegeeritud direktiivi (EL) 2022/2100, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/40/EL seoses teatavate erandite tühistamisega kuumutatud tubakatoodete puhul (ELT L 283, 03.11.2022, lk 4–6) (edaspidi komisjoni delegeeritud direktiiv (EL) 2022/2100) artikli 2 lõige 1 näeb ette, et liikmesriigid kohaldavad direktiivi järgimiseks vajalikke õigus- ja haldusnorme alates 2023. aasta 23. oktoobrist. Kõnealused nõuded on liikmesriikide õigusesse ülevõtmiseks kohustuslikud ning siin ei ole jäetud liikmesriikidele otsustusvabadust jätta nõuded kohaldamata või teha seda valikuliselt. Õigus- ja haldusnormide kohaldamata jätmisel järgnevad Euroopa Komisjoni poolsed sanktsioonid liikmesriigile.

Eelnõuga täiendatakse tubakaseadust (TubS) kuumutatud tubakatoodete regulatsiooniga. Eelnõuga võetakse Eesti õigusesse üle Euroopa Komisjoni delegeeritud direktiiv (EL) 2022/2100. Muud tubakatooted peale sigarettide ja isevalmistatavate sigarettide tubaka olid seni vabastatud keelust neid turule lasta, kui neil on eristav maitse või lõhn või kui nad sisaldavad lõhna- või maitseaineid mõnes oma koostisosas (filtris, paberis, pakendis, kapslis) või kui nende tehnilised omadused võimaldavad muuta tubakatoote lõhna või maitset või suitsu intensiivsust. Euroopa Komisjoni aruande kohaselt on olukord, mis seab ohtu tubakadirektiiviga seatud rahvastiku tervise kaitse eesmärgid, oluliselt muutunud kuumutatud tubakatoodete müügi märkimisväärse kasvu tõttu mitmes liikmesriigis.

11.09.2024 saatsime Teile vastuse Philip Morris Eesti OÜ ettepanekule enne eelnõu 223 SE menetluse jätkamist oodata ära ja võtta arvesse Euroopa Kohtu seisukoht delegeeritud direktiivi kehtivuse küsimuses.

Philip Morris Eesti OÜ kirjaskirjas väljendas, et delegeeritud direktiivi kehtivus on lirimaa kohtus vaidlustatud. Irimaa kohus on leidnud, et delegeeritud direktiivi vastu võtmisel Euroopa Komisjon tõenäoliselt ületas talle antud volitusi, sealhulgas tubakatoodete uue kategooria määramisel ja muutunud asjaolude kindlaks tegemisel. Iiri kohtuotsuse punktide 85, 105 ja 118 sätteid nägid ette kohtu pöördumise Euroopa Kohtu poole seisukoha saamiseks delegeeritud direktiivi kehtivuse/kehtetuse küsimuses. Eelotsusetaotlus on Irimaa kohtu poolt

esitatud Euroopa Kohtule 07.12.2023. Philip Morris Eesti OÜ tegi oma kirjas Riigikogule ettepaneku enne eelnõu 223 SE menetluse jätkamist oodata ära ja võtta arvesse Euroopa Kohtu seisukoht delegeeritud direktiivi kehtivuse küsimuses.

Selgitame omaltpoolt delegeeritud direktiivi vaidlustamisega liri kohtus ja Euroopa Kohtule esitatud eelotsusetaotluse mõju tubakaseaduse muutmise seaduse 223 SE menetlusele. Nii õiguskindluse põhimõtte kui ka vajadus tagada direktiivide täielik kohaldamine mitte ainult faktiliselt, vaid ka õiguslikult nõuab, et kõik liikmesriigid võtavad asjaomase direktiivi sätteid üle selges, täpses ja läbipaistvas õiguslikus raamistikus, nähes direktiiviga hõlmatud valdkonnas ette siduvad sätteid. See kohustus on liikmesriikidel selleks, et ennetada seal teatud ajal valitseva olukorra muutumist ning tagada, et kõik ELi – sealhulgas nende liikmesriikide, kus direktiiviga ettenähtud teatud tegevust ei esine – õigussubjektid teaksid selgelt ja täpselt, millised on nende õigused ja kohustused igas olukorras. Euroopa Kohtu praktika järgi ei ole ülevõtmine kohustuslik vaid juhul, kui direktiivi ülevõtmine on mõttetu geograafiliste olude tõttu [Euroopa Kohtu 14.01.2010 otsus, Euroopa Komisjon vs. Tšehhi, C343/08, ECLI:EU:C:2010:14, p-d 39–42 ja nendes viidatud lahendid]. Direktiivi tühistamiseks on liidu institutsioon (parlament, nõukogu, komisjon) või üksikisik õigustatud esitama tühistamishagi.

Sarnaselt tavapärasele kohtumenetlusele ei mõjuta kaebuse esitamine Euroopa Kohtule juba vastu võetud direktiivi kehtivust ega selle ülevõtmise kohustust liikmesriikide poolt. Ka ei too direktiivi kehtetuks tunnistamine automaatselt kaasa direktiivi üle võtva riigisisese õigusakti kehtetust. Kõnealuse direktiivi vaidlustamise kaebuse esitamine ei ole erandlik olukord, sest kaebusi piirangute või erinevate nõuete vaidlustamiseks esitatakse erinevates valdkondades üsna rohkelt. Pigem on piirangud, mille kohta ei esitata vaidlustamist, vähemuses.

Arvestades kõike eeltoodut on vajalik tubakaseaduse muutmise seaduse 223 SE menetluse kiire edasiliikumine.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Riina Sikkut
terviseminister

Aive Telling
Aive.Telling@sm.ee